

Univerzitet Crne Gore
Biotehnički fakultet
Podgorica

Mihajla Lalića 1, 81 000 Podgorica, p.fah 97

Crna Gora
UNIVERZITET CRNE GORE
BIOTEHNIČKI FAKULTET

Broj: 04-1406
Podgorica, 03.04.2019 god.

UPRAVA ZA BEZBJEDNOST HRANE, VETERINU I FITOSANITARNE POSLOVE

Serdara Jola Piletića 26

Podgorica

Crna Gora
UPRAVA ZA BEZBJEDNOST HRANE, VETERINU
I FITOSANITARNE POSLOVE
PODGORICA

Primljeno:	Org. jed.	Broj	Prilog	Vrijednost
03.04.2019		920/19-0411		1363

Predmet: Instrukcije za uzimanje uzoraka po Programu „Monitoring *Pepino mosaic virus*“

Virusološka laboratorija Biotehničkog fakulteta, u saradnji sa Fitosanitarnom inspekcijom Crne Gore, u sklopu Programa Fitosanitarnih mjera za 2019. godinu (Službeni List CG 8/19 od 6.02.2019. godine), realizuje program „Monitoringa virusa mozaika pepina (*Pepino mosaic virus*, PepMV)“. S obzirom da je planom realizacije programa predviđeno da uzorkovanje biljnog materijala obavljaju fitosanitarni inspektori, a u želji da kvalitetno zajednički realizujemo program, dostavljamo vam instrukcije za uzorkovanje biljnog materijala, koje su u skladu sa evropskim standardima propisanim od strane Evropske i mediteranske organizacije za zaštitu bilja (EPPO – European and Mediterranean Plant Protection Organization).

Predmet „Monitoringa *Pepino mosaic virus*“ je **proizvodnja paradajza u zaštićenom prostoru**. Planom realizacije programa u 2019. godini predviđeno je sakupljanje i analiza **50 uzoraka paradajza**. Uzorkovanjem je potrebno obuhvatiti što veći broj lokaliteta u različitim opštinama gdje postoji proizvodnja paradajza u zaštićenom prostoru.

Instrukcije za uzorkovanje

Prilikom uzorkovanja biljaka potrebno je koristiti rukavice i kod svakog narednog uzimanja uzorka potrebno ih je promijeniti. Jedan uzorak treba da sadrži više listova i grančica sa jedne biljke. Lišće uzeti sa različitih strana biljke vodeći pri tome računa da se uzorkuje **vršni i srednji dio biljke**. Uzorak smjestiti u plastičnu kesu i obilježiti etiketom koja će sadržati sledeće podatke: ime i prezime proizvođača, naziv opštine i lokaliteta.

Vrijeme uzorkovanja

Uzorkovanje biljnog materijala obaviti u fazi rasada (20 uzoraka) i kasnije tokom vegetacije u periodu maj-jun mjesec (30 uzoraka). Uzorke dostaviti najkasnije dva dana nakon uzorkovanja. Čuvati ih u frižideru do momenta slanja laboratoriji.

Svih 50 uzoraka dostaviti najkasnije do 30.06.2019. godine.

Simptomi

Do sada, virus je otkriven samo na biljkama paradajza i plavog patlidžana gajenim u zaštićenom prostoru. Biljke zaražene PepMV često imaju kržljav vrh koji može podsjećati na lišće koprive. Lišće oko vrha može imati tamne pjege, a donje lišće smeđe, nekrotične pjege. Često je za zaražene biljke karakteristična vretenavost lišća (šiljasto i suženo lišće), klobučavost (mjehuravost) lisne površine i blago žućenje između nerava. Listovi zaraženih

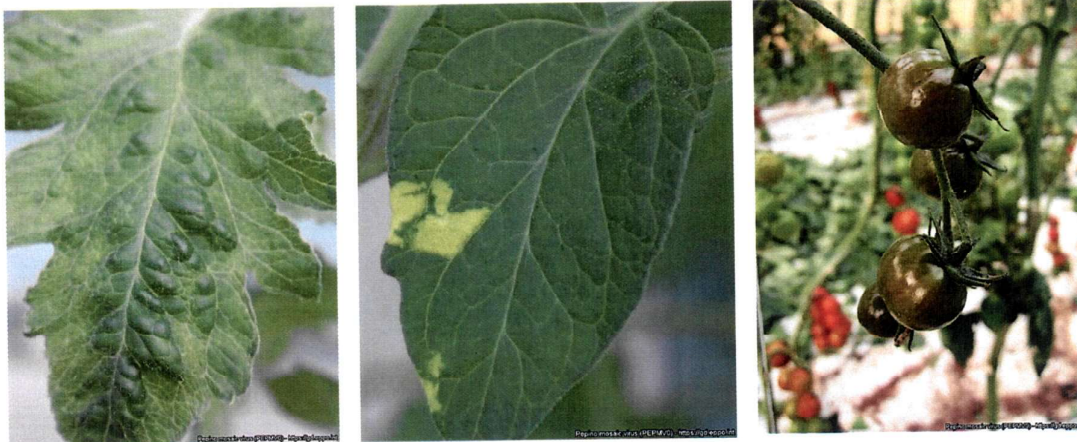

Univerzitet Crne Gore
Biotehnički fakultet
Podgorica

Mihajla Lalića 1, 81 000 Podgorica, p.fah 97

biljaka ne moraju uvijek da pokazuju simptome. Simptomi uočeni na zaraženim plodovima opisani su kao mramravost plodova. Takođe, zaraženi plodovi ispoljavaju neravnomjerno sazrijevanje.

Preporuka je da se uzorkuje i određeni broj asimptomatičnih biljaka imajući u vidu dug period inkubacije virusa u biljci. Naime, period koji protekne od zaraze do pojave prvih simptoma na biljci traje oko šest nedelja.

Simptomi PepMV zaraze na listu i plodu (izvor: <https://gd.eppo.int/>)

Simptomi PepMV zaraze na listu i stablu (izvor: <https://gd.eppo.int/>)

Univerzitet Crne Gore
Biotehnički fakultet
Podgorica

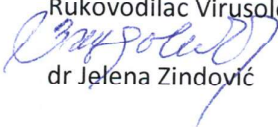
Mihajla Lalića 1, 81 000 Podgorica, p.fah 97

Simptomi na plodovima: mramravost plodova i neravnomjerno sazrijevanje (izvor: <https://gd.eppo.int/>)

S poštovanjem,

Rukovodilac Virusološke laboratorije:

dr Jelena Zindović

Dekan:

prof. dr Miroslav Jovanović

Dekan: 382-20-268-437; fax: 382-20-268-432